

KUUMA-seutu liikelaitoksen lausunto

4. vaihemaakuntakaavaluonnoksesta

Uudenmaan liitto on pyytänyt KUUMA-seudulta lausuntoa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta 20.3.2015 mennessä. Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 8.12.2014 luonnoksen nähtäville asettamisesta ja lausunnoille lähettamisestä.

4. vaihemaakuntakaavassa käsitellään viittä teemaa: elinkeinoja ja innovaatiotoimintaa, logistiikkaa, tuulivoimaa, viherrakennetta sekä kulttuuriympäristöjä. Taajama-alueita ei kaavassa ole tarkennettu pois lukien hallitusohjelmasta ja seudun yhteisestä maankäytönsuunnitelmasta (MASU) esiin nousseita Malmin lentokentän muutamista asutuskäyttöön sekä Ristikydön ja Palopuron asemanseutuja.

Kaava laaditaan koko Uudenmaan maakunnan alueelle lukuun ottamatta Östersundomin aluetta. Luonnos on nähtävillä jäsenkunnissa sekä Uudenmaan liiton toimistolla ja karttapalvelussa 20.1.–20.2.2015. Lausuntoaikaa 4. vaihemaakuntakaavan luonnokseen on 20.3.2015 saakka.

Tämä lausunto ottaa kantaa KUUMA-seudun kannalta merkityksellisiin teemoihin ja kokonaisuuksiin. Kunnat voivat tämän lisäksi ottaa tarkemmin kantaa yksittäistä kuntaa koskien tarkennustarpeisiin.

Yleistä

Maakuntakaavan uudistaminen teemakohtaisesti ja vaiheittain aiheuttaa vaikeuksia kaavatilanteen tulkinnaissa. Kaavaselostuksessa todetaan, että kaikkia maakuntakaavoja tulee tarkastella ja tulkita yhdessä, jotta voidaan huomioida niiden yhteisvaikutukset muuhun alueidenkäytön suunnitteluun. Tulkittava kokonaisuuden yhteisvaikutukset alkavat kuitenkin olla vaikeita hahmottaa.

Luonnos ei myöskään kaikilta osin vastaa tavoitteeseen luoda strategisempaa maakuntakaavaa, mikä osaltaan johtuu edellä kuvatusta vaiheittaisesta lähestymistavasta.

Taajama-alueiden rajauksia tulisi tarkastella suhteessa Helsingin seudun yhteiseen maankäyttösuunnitelmaan.

Logistiikka

Logistiikkateeman osalta luonnoksessa on esitetty erityisesti logistiikan tarpeisiin osoitetut aluevaraukset ja Keski-Uudenmaan poikittaisyhteysvaihtoehdot. Esitetyt vaihtoehdot selvitetään käynnissä olevassa Uudenmaan ELY -keskuksen, Helsingin seudun liikenteen, Uudenmaan liiton ja alueen kuntien yhteisessä selvitystyössä. Tähän mennessä selvitystyössä on käynyt ilmi, että uusia poikittaisia reittejä on oltava useampia, jotta liikenne sujuu.

On erittäin tärkeää, että raskasta liikennettä palvelevat poikittaisyhteydet Keski-Uudellamaalla saadaan toimiviksi. Poikittaisyhteyksien parantaminen edellyttää myös poikittaissuuntaisen joukkoliikenteen parantamista, jotta henkilöautoliikenne ei sujuvuuden lisääntyessä lähde kasvuun.

Poikittaisyhteyksien ja logistiikka-alueiden väliset vaikutukset tulisi selvittää kaava-aineistosta paremmin. Poikittaisyhteyksiin kohdistunee vaikutuksia Kulloon logistiikka-alueelta saakka, vaikka Kulloon logistiikka-alueen kehittäminen voi myös tukeutua raideliikenteeseen, kuten kaavaselostuksessa todetaan. Myös Bastukärin logistiikka-alueen yhteys etelään ja sen mahdolliset vaikutukset tulisi olla maakuntakaavaluonnoksen tarkastelussa mukana.

Poikittaisten tieyhteyksien osalta tulisi viitata HLJ 2015 mukaiseen toteuttamispolkuun, jonka mukaisesti kaudella 2015-2024 toteutetaan Järvenpää-Nurmijärvi- yhteys välille vt 4 Haarajoen liittymä - Vähänummentie - kt 45 ja kaudella 2025-2040 kehä IV välille Focus- alue - vt 3 Klaukkalan ohikulkutien liittymä. Toimilla varmistetaan elinkeinoelämän kuljetusten toimivuus sekä helpotetaan raskaan liikenteen aiheuttamia sujuvuus- ja turvallisuusongelmia taajamissa (mm. Hyrylä ja Jokela) sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Näiden lisäksi maakuntakaavaan on osoitettava varaus pitkällä aikavälillä mahdollisesti tarvittavalle uudelle Itäisen radanvarsitien yhteydelle. Käynnissä olevan selvitystyön tulisi tuottaa ratkaisu pitkän aikavälin yhteyksien sijainnista, jotta ylimääräisistä väylävarauksista voidaan luopua.

Eryteisesti logistiikkaa palvelevien poikittaisyhteyksien ympäristöhäiriöiden huomioiminen tulisi määrittellä ainakin suunnitteluohjeessa.

Viherrakenne

Luonnoksessa on esitetty seudulliset viheryhteydet sekä virkistykseen, luonnonsuojeluun ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen varatut alueet.

Viheralueverkoston osalta kaavassa osoitetut aluerajaukset perustuvat uusimpiin selvityksiin ja kaavaratkaisut selkeyttävät viheralueverkoston kokonaisuutta. Viheralueet voisivat olla rajauksina strategisempia ja olla mahdollisesti liitekartalla kuvattuna tarkemmin.

Epäselväksi jää Zonation- menetelmällä määriteltyjen LUO-alueiden perusteet. Alueiden kuvaukset tulee saada kuntien käyttöön, jotta voidaan varmistua alueiden perusteista ja yhteismitallisesta käsittelystä, sekä varmistaa avoin vuorovaikutus maanomistajien ja kuntalaisten kanssa.

Viheryhteystarve -merkintä on ongelmallinen, koska samalla merkinnällä osoitetaan sekä ekologisen verkoston yhteydet että taajamatoimintojen sisällä olevat virkistysreitit. Merkinnät tulisi erottaa toisistaan tai vähintään mahdollistaa määräyksellä yhteyden tulkinta vain virkistysreittinä tai ekologisen yhteytenä. Tämä selkiyttäisi merkinnän tulkintaa yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa.

Ulkoilureitti-merkintää käytetään vain taajamatoimintojen ulkopuolisilla alueilla, mutta vastaava merkintätapa taajamatoimintojen alueella olisi käyttökelpoinen.

Liitekartalla on osoitettu pääkaupunkiseudun viherkehä symbolisesti. Tuusulassa viherkehä hipoo toisaalta Focuksen logistiikka-alueetta, mutta on piirretty ennen kaikkea kaavassa osoitetulle Ristikydön uudelle tiivistyväälle taajama-alueelle. Nämä tuskin ovat oikeat kohdat viherkehän osoittamiseen varsinkin, kun viherkehän tavoitteena on muun muassa hillitä taajamien yhteen kasvua ja levittäytymistä, turvata luonnon ja kulttuuriympäristön arvoja sekä virkistysmahdollisuuksia. Nämä tavoitteet eivät toteudu Ristikydön alueella, mikäli alueesta on tarkoitus tehdä tiivis uusi taajama. Vaikka merkintä onkin hyvin yleispiirteinen ja symbolinen, voisi sen linjata kulkevaksi kartan valkoisia alueita noudatellen. Viheryhteystarve-merkintä kattaa taajamien sisäiset seudulliset yhteystarpeet.

Asemanseudut

On erittäin hyvä, että seudullisessa vapaaehtoisessa suunnittelussa esiin nousseet aseman seudut on huomioitu luonnoksen valmistelussa. Ristikytö- valmiuksia pitää erityisesti selvittää ja pohtia maakuntakaavan yhteydessä pelkkää kaavamerkintää kattavammin, koska kohde ja erityisesti sen vaikutusalue ulottuvat useamman kunnan alueelle ja liittyvät ajankohtaisiin yleis- ja asemakaavoitustöihin Järvenpäässä ja Keravalla.

Muita huomioita

Liiton tulisi edistää valtion suuntaan lentomelun yhtenäisen tulkinnan ja normituksen kehittämistä siten, että se huomioi muun muassa tämän päivän rakennustekniikan ja määrittelee haitasta aiheutuvan korvausvastuun. Asiasta tulisi laatia valtakunnallinen selvitys ja se tulisi vahvistaa lainsäädännössä.

Yhteenveto

KUUMA-seutu toivoo, että edellä esitetyt näkökohdat huomioidaan 4. vaihemaakuntakaavan jatkosuunnittelussa.